

Lausunto 24.2.2020

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

[KAA 4/2019, Lasten ja nuorten syrjäytymiseen johtaviin ongelmiin puuttuminen alakouluissa](#)

Suomen Vanhempainliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikon asiassa ja esittää pyydettyinä asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:

Kansalaisaloitteen vireillepanija esittää, että voimaan saatettaisiin laki, joka velvoittaisi saamaan jokaiseen alakouluun terapeutteja valmiuksia omaavan aikuisen, joka pystyisi eheyttävään ja parantavaan lastensuojelutyöhön ja kykenisi ennaltaehkäisemään koulukiusaamista ja muita turvallista koulunkäyntiä haittaavia ongelmia sekä parantamaan kaikkien oppilaiden oppimisympäristöä.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvien ratkaisujen etsiminen ja löytäminen on tärkeää. Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa on tunnistettu syrjäytyminen yhdeksi yhteiskuntaamme ja suomalaisen koulutuksen menestystarinaa haastavaksi tekijäksi. Hallitusohjelmassa on nostettu asiaan liittyen esiin useampia toimenpiteitä, kuten kansallisen lapsistrategian valmistelu, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittäminen, perustaitojen varhaisen oppimisen tukeminen, positiivisen diskriminaation rahoitus, koulun vahvistaminen yhteisön keskuksena ja hyvinvoinnin edistäjänä, erityisopetuslainsäädännön tarkastelu sekä oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen vahvistaminen.

Vuosina 2016-2019 toiminut [Peruskoulufoorumi](#) nosti omissa tavoitteissaan ja toimissaan hyvinvoinnin yhdeksi keskeiseksi, perusopetuksen tasa-arvoa ja laatua vahvistavaksi tekijäksi. Peruskoulufoorumin tavoitteissa todetaan, että hyvinvointi on edellytys tulokselliselle tiedolliselle oppimiselle.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten palvelujen (psykologi- ja kuraattori- sekä kouluterveydenhuollon palvelut) haasteet ovat hyvin tiedossa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi [opiskeluhuollon tilaa yleissivistävässä koulutuksessa vuosina 2016-2017](#). Tuloksissa todetaan mm., että osassa kouluista opiskeluhoito toteutuu hyvin, mutta osassa kouluista siinä on paljon kehitettävää. Oppilaat ja opiskelijat pitivät tärkeinä asioina ongelmien ennaltaehkäisyssä kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyä. Oppilaiden mielestä tämä on toteutunut kohtalaisesti, mutta se on nähty myös keskeisenä kehittämiskohteena. Raportissa todetaan myös, että opiskeluhoitopalveluiden yhdenvertainen saatavuus ei toteudu eivätkä yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön resurssit vastaa tarpeita. Myös yhteisöllisen opiskeluhoollon toimivuus ja käytänteet hakevat edelleen muotoaan.

Suomen Vanhempainliitto näkee kouluhyvinvoinnin vahvistamisen, kiusaamisen ehkäisyn sekä mielenterveysoireiluun tarttumisen tärkeänä. On tärkeää, että tähän työhön on jokaisessa koulussa ja jokaisella opetuksen järjestäjällä riittävät resurssit ja osaaminen. Vanhempainliiton mielestä on tärkeää vahvistaa jo olemassa olevia, perusopetuslain sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia palveluja. Lisäksi kunnilla on mahdollisuus kehittää kuhunkin kuntaan/kouluun sopivia muita palveluita, kuten aloitteessa esiin tuotu, Keravalla hyväksi havaittu malli, Turun malli psykiatristen sairaanhoitajien palkkaamisesta kouluhin, perhetyön tuominen osaksi koulun toimintaa, koulucoach-malli, jne. Uudet ratkaisut, kokeilut ja aloitteet ovat tervetulleita, mutta on tärkeää, että palvelut mietitään osana oppilas- ja opiskelijahuollon palveluita.

Vanhempainliitto yhtyy Karvin kehittämissuositukseen oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden kehittämisestä ja näkee, että niiden kautta on mahdollisuus vaikuttaa myös aloitteen tekijän esiin nostamiin haasteisiin. Opiskeluhoitopalveluiden saatavuus ja henkilöstön riittävyys on turvattava, yhteisöllistä opiskeluhoitoa on vahvistettava ja sille tulee asettaa täsmälliset tavoitteet ja opiskeluhoollon painopiste tulee siirtää entistä tehokkaammin varhaiseen puuttumiseen ja ennaltaehkäisevään toimintaan.

Suomen Vanhempainliitto jakaa siis kansalaisaloitteen tekijöiden huolen lasten ja nuorten pahoinvoinnista, mielenterveysoireilusta sekä koulukiusaamisesta. Jaamme myös huolen lasten ja nuorten syrjäytymisestä. Suomen Vanhempainliitto kuitenkin toteaa, että lakimuutoksen ja uuden toimijan perustamisen sijaan olisi syytä vahvistaa jo olemassa olevia palveluita, erityisesti oppilashuoltopalveluita.

Helsingissä 24.2.2020

Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf

Ulla Siimes

Toiminnanjohtaja

Tuija Metso

Erityisasiantuntija